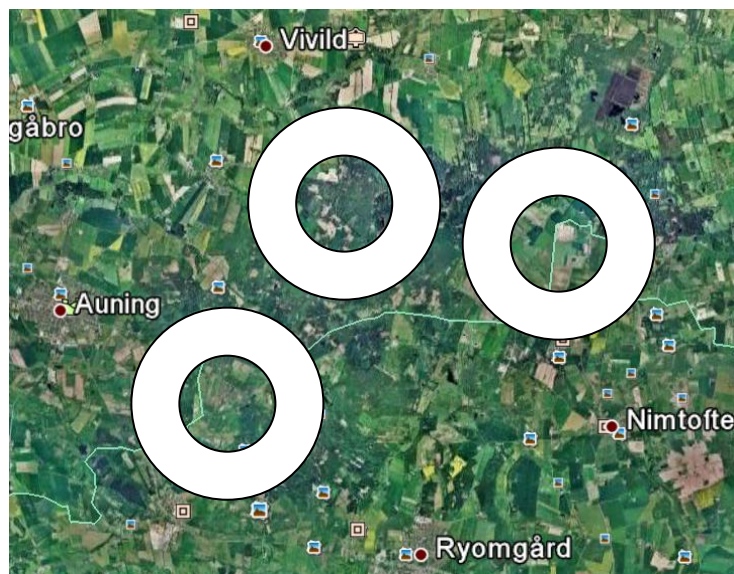

Kronvildt
Alder- og kønssammensætning
på Djursland 2012

Observationslokaliteter

Løvenholm, Fjeld- og omegnens Hjortevildtlaug

www.hjortevildtdjursland.dk

Mogens Rosengaard

Allan Prang

Marts 2013

Viden om kronvildtets køns- og alderssammensætning er vigtig at have kendskab til for at kunne foretage en løbende optimal forvaltning.

I et forsøg på at tilvejebringe konkret viden om kronvildtets køn- og alderssammensætning i Løvenholm, Fjeld og omegens hjortevildtlaug blev det i foråret 2011 besluttet at iværksætte et indledende "pilot-projekt" med henblik på at afprøve metoden til indsamling af viden om kronvildtets sammensætning.

Den anvendte metode i Løvenholm Fjeld og omegens Hjortevildtlaug er sammenlignelig med metoden der blev anvendt i Oksbøl i 1980-erne hvor der over en 4-5 års periode blev foretaget en lang række observationer af kronvildtets køns- og alderssammensætning.

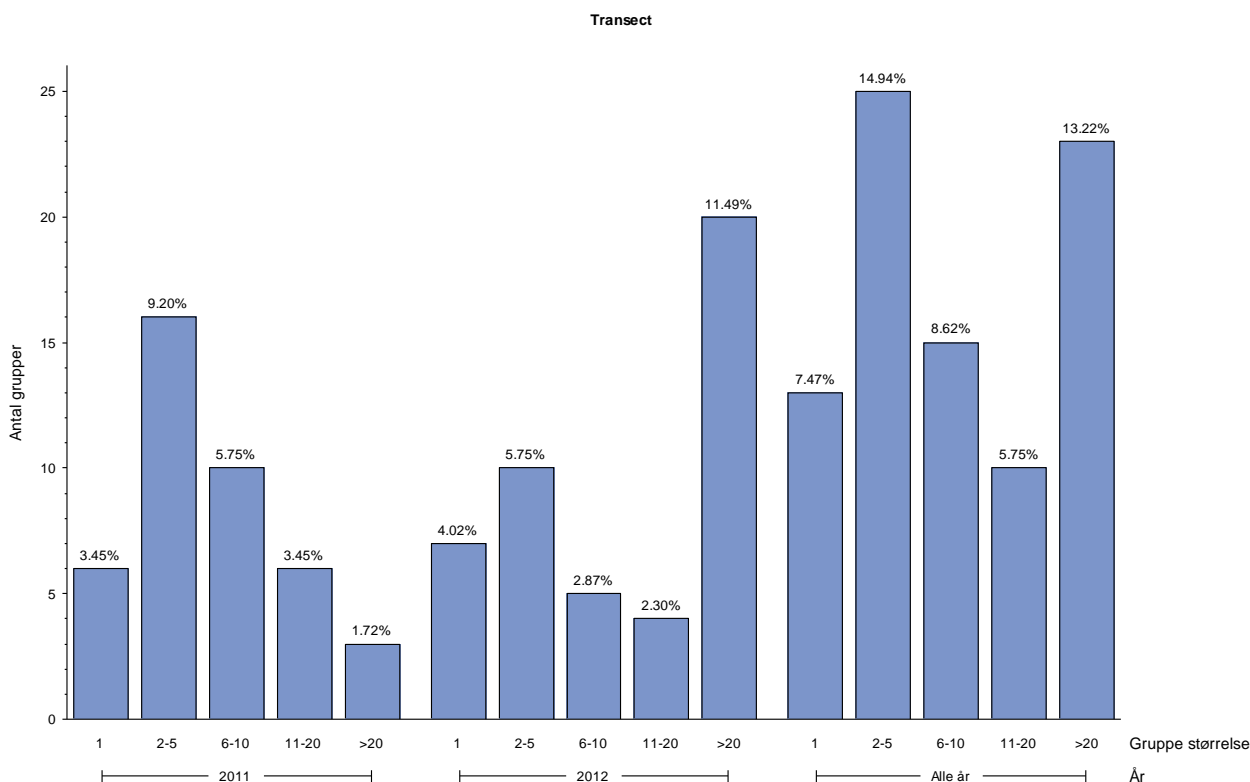
Erfaringerne fra 2011 dannede baggrund for at gentage observationer i 2012. Observationer er i 2012 suppleret med punkttællinger.

De indsamlede data er dels sammenlignet med lignende materiale fra Oksbøl bearbejdet af - J. L. Jeppesen 1987 dels med kæbeundersøgelse på Djursland - Haugaard 2012.

Det er besluttet at gentage kronvildt-observationer i 2013 med henblik på at tilvejebringe yderligere konkret viden om kronvildtet køns- og alderssammensætning i Løvenholm Fjeld og omegens hjortevildtlaug. Viden som er vigtig at have kendskab til for at kunne optimere forvaltningen af hjortevildtet.

Gruppe størrelse

Der er i alt under transekt lavet observationer af 46 grupper af kronstyr. Mindste 'flok' ét dyr, største flok 162 dyr. Gennemsnitlig gruppe størrelse 22,7 dyr med det sande gennemsnit med 95% sikkerhed mellem 0 og 78,8 dyr. Endvidere ses det at 75% af alle grupperne er 30 eller færre dyr. Hvis observationer deles i 5 grupper: 1, 2-5, 6-10, 11-20, >20 individer. Finder man at gruppestørrelserne i 2012 er signifikant forskellig fra 2011 ($p < 0.003$). Dette afspejles yderligere i at den gennemsnitlige gruppestørrelse i 2012 (22,7) er signifikant større end i 2011 (8,8) ($p < 0,005$). Fordeling af gruppestørrelser er ikke signifikant forskellig fra denne gruppestørrelse som J.L. Jeppesen (1987) rapporterer. Jeppesen 1987 konstaterer signifikant forøgelse af gruppestørrelsen mellem maj og sommer. En sådan signifikant forøgelse kan ikke konstateres i det foreliggende data materiale ($p = 0,22$).

Kønsfordeling

Kønsfordelingen er signifikant forskellig mellem 2011 og 2012 ($p < 0.001$). Eller sagt med andre ord kønsfordeling i 2012 er ikke signifikant forskellig fra den fordeling mellem kønnene som Jeppesen påviste 1987, idet der kan påvises en fordeling mellem hjorte og hinde på 15:85 ($p < 0,64$). Hvorimod der er langt flere hanner i kæbeundersøgelsen 36:64 (Haugaard, 2012). Kønsfordeling ved punkttælling ligner langt mere kønsfordeling ved transekter nemlig 21:79.

Kalve per 100 hinder

År	Sæson	Kalve pr. 100 hinder	Smaldyr pr. 100 hinder	Kalve+smaldyr pr. 100 hinder
2011	Forår	0	58	58
2012		0	73	73
2011	Sommer	41	23	63
2012		47	35	81

Mens antallet af kalve per 100 hinder i 2011 lå omkring 60 i lighed med Jeppesen 1987. Er fordeling af kalve og smaldyr signifikant større i 2012 i favør af kalve ($p < 0,001$). I kæbeundersøgelsen (Haugaard, 2012) er andelen af kalve og smaldyr betragtelig mindre henholdsvis 33,8 og 12,2 %. Fordelingen af kalv og smaldyr fundet ved transekter undersøttes af lignende proportioner ved punkttælling.

Diskussion

Det nærværende materiale gør det ikke muligt at estimere bestandsstørrelsen og/eller overlevelsesrater. Om end der synes at være en tendens til at bestanden er vokset bedømt fra det antal gennemsnitlige individer i de observerede grupper lige som at antallet af observerede grupper af dyr er vokset. Stigningen i proportionen af smaldyr understøtter ligeledes denne hypotese. Forhåbentlig vil yderligere et år tælling kunne af- eller bekræfte denne tendens. Hvis proportionen af kalve og smaldyr sammenlignes med Haugaard (2012) er der i det observerede data langt flere kalve og smaldyr. I forhold som også er forventelig idet kæbeundersøgelserne er biased. Eller sagt med andre ord udvælgelsen af dyr til kæbeundersøgelser foretages af jægerne og afspejler således ikke nødvendigvis sammensætningen af bestanden.

Haugaard (2012) argumenter for at en skævfordeling på køn blandt kalve i hunnernes favør indikerer at populationen har nået sit maksimum. På baggrund af det af ham præsenterede materiale er det vanskeligt at vurdere om der er signifikant flere hunner blandt de nedlagte kalve.

Kønsfordelingen blandt voksne dyr er ligeledes meget skæv i hindernes favør. Denne skævhed om end ikke så ekstrem ses også i Hougaards materiale. Når kønsfordelingen i kæbe materialet ikke er helt så ekstrem kan årsagen findes i lighed med proportionen af hinder/kalve at jægerne foretager udvælgelsen. Både transekt og punkttællinger synes at bekræfte at der rent faktisk er færre hjorte i bestanden. En alternativ hypotese er at disse opholder sig mere inde i skoven og derfor ikke lader sig iagttage. I mod denne hypotese taler dog det forhold at hjortene i lighed med hinder skal fouragere uden for skoven for at finde tilstrækkelig med føde.

Observationer er foretaget af:

Transektdata er indsamlet af: Peter Hove, Jens Korning, Bent Nielsen, Per Fuglsang, Jørgen Malmberg, Mogens Rosengaard.

Punkttællinger er foretaget af en række private lodsejere.

En rigtig stor tak til alle som har bidraget med tilvejebringelse af data.

Observationer af kronvildt i sommerhalvåret 2012

Metode

Der er i sommerhalvåret 2012 (marts – oktober) foretaget en række observationer af kronvildtet på fastlagte ruter som er gennemkørt med faste intervaller med ca. 1 måneds intervaller – samt punkttællinger.

Transekt

Registreringerne er foretaget af 3 hold observatører som på samme tidspunkt har gennemkørt hver deres "rute" efter fastlagte instruktioner i perioden fra solnedgang til ca. 2 timer efter solnedgang, hvor dyrene er aktive og kan ses.

Registreringerne er noteret på skemaer og kort, i en form som gør det muligt at bearbejde de indhentede data statistisk. Registreringerne skal bl.a. indeholde informationer om dato, tidspunkt, lokalitet, antal samt informationer om de observerede dyrs alder og køn – eksempelvis (spidshjort, seksender, hind, smaldyr og kalv).

Punktobservation

Hos flere lokale lodsejere er der foretaget en række punkttællinger. Data herfra er registreret efter samme metode.

Vildtbiolog Allan Prang

Vildtbiolog, Allan Prang med specialkompetencer i vildtstatistik har rådgivet i forbindelse med udarbejdelse af det endelige "set up" omkring indsamling af data, herunder udarbejdelse af kort, skemaer og har foretaget statistisk bearbejdelse af materialet.

Forventede resultater

På baggrund af data fra transekterne og punkttællingerne forventes der tilvejebragt viden som kan danne baggrund for vurdering af bestandssammensætningen/bestandsudvikling.

Data forventes at kunne bidrage til at danne grundlag for en rekommendation af en fremtidig afskydning, for at sikre en sund og naturlig bestand, hvor der samtidig kan høstes optimalt.

Antal observationer.

Der indgår i materialet for 2012 i alt ca. 1917 observationer af kronvildt. Registreringerne er stort set ligeligt fordelt mellem transektdata og punkttællinger.

Observationsskema

Vejledning til observationsskema.

Obs. Nr.	Dato 2012	Tidspunkt	Total antal	Hinder	Smaldyr	Kalve 2012	Spids hjorte	Større hjorte	Lokalitet	Afgrøde	Bem.	Observatør
1												

Vejledning til observations-skemaet.

Obs. nr.: Fortløbende numre.

Dato:

Tidspunkt.

Total antal: Samlede antal observerede dyr noteres.

Kan antallet af dyr i rudlen ikke optælles nøjagtigt skriv "ca." foran antal dyr.

Antal dyr der med sikkerhed kan køns- og aldersbestemmes, noteres i de efterfølgende rubrikker.

Hinder: Voksne gamle hinder over 2 år.

Smaldyr: Dyr født i 2011

Kalve: Dyr født i 2012.

Spidshjorte: Antal Spidshjorte

Større hjorte: Seksender og større.

Lokalitet: Observationslokaliteten "plottes" inde på et kort med tilhørende observationsnr. .

Afgrøde: Her noteres afgrødetype hvorpå dyrene observeres. Eksempelvis hvede, byg, raps, skov osv.

Bemærkninger: Her noteres specielle observationer. Bagsiden af obs. skemaet kan også bruges. Obs. nr. noteres sammen med bemærkningerne.

Observatør: Her noteres navn og telefonnr.